

anebo i na menší, tak vždycky musím začít na jedné straně. Dělam linku kroužků jeden vedle druhého a to tak, že cyklicky posunuju šablonou. Akorát u těch dvoumetrověk: Černý... a Bílý..., u těch jsem použil větší zahnutý šablony... ty jsem nedělal s pomocí pravítka.

Používáš šablonu jediného rozměru? A je to pravidelný kruh, nebo máš různé šablony?

Různé šablony odlišných průměrů a jsou takové, jak se mi povedly vyřezat. Měl jsem odněkud vykružovák na těsnění. A jak se mi to povedlo v tom sololitu vyřezat, tak jsem to vyřezal. Nějaký drobný nepřesnosti vůbec nevdají, naopak.

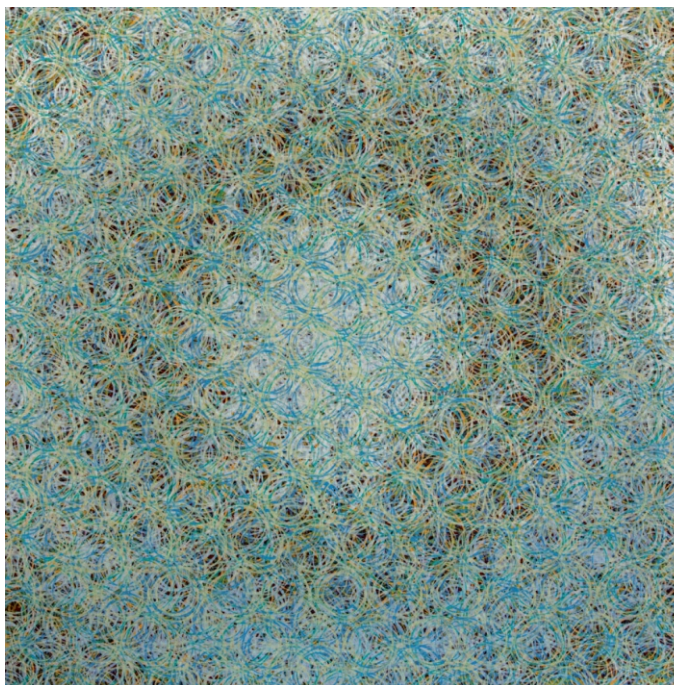
Pravidelnost kružnic příliš neřeším. Nejdřív jsem začínal s jedním rozměrem a pak jsem postupně přiděloval různé velikosti... Používání šablony při kresbě je ještě složitější, jelikož používám jednu šablonu, podle které kreslím, a další šablonu, ve které vozím tu, podle které kreslím, takže je to takový náročnější...

Tvoje malba je nepochybně geometrická, ale není i zároveň abstraktní?

Spíš jen geometrická... na základě geometrických principů, protože se jedná především o kruh a všechno důležité se odehrává v kruzích.

A v současnosti rovněž ve čtverci, výjimečně ve čtverci. Koneckonců vlastně i plátno je čtvercové, obdélníkové... Jenomže když třeba pracuju s těmi třemi štětečky, tak ty tu geometrii tak trochu rozřeďují, především na to působí všelijaký to vrstvení barev. Ted' v současnosti, co momentálně vytvářím, jsem striktnější, větší měrou zpřesňuju, formou se patrně přibližuju víc ke geometrii.

Říkáš: Dělam jen kroužky, nic než kroužky. Ale já se domnívám - a zírám do těch kruhů - že tvá tvorba není výhradně vizuální záležitost. Podle mě mají tvoje malby a kresby hlubší obsah, který není důležité vysvětlovat...

Jaroslav Jebavý: Bílý..., 2004, akryl, plátno, 200 x 200 cm

Já vždycky chci, aby to, co dělám, mělo řád, protože všechno má řád, všecek vesmír má řád. My ho třeba nechápeme, ale já tam svůj minimální řád v té geometrii mám. Někdy možná ujednu a namaluju to nepatrně expresivněji...

Tvoje malování je tedy prvkem veškerého...

Všechno je součástí vesmíru, všechno, co je tady, je součástí vesmíru, tedy i to, co dělám, i co vytvářejí ti druzí. O tom není pochyb. My nejsme nic jiného než vesmír. Já to vidím jen jako rozšíření lidského DNA. Něco přidáš, to je tvoje. Vlastně to, co vytvoříš, tím rozšiřuješ prostor. Říká se přece, že vesmír se také rozšiřuje a že je nekonečný. A celá ta naše tvorba se může rozšiřovat a taky nemusí končit.

Z katalogu výstavy Jaroslav Jebavý: Nic než kruhy, Galerie města Pardubic, 2017.

Geofyzikální ústav AV ČR, v.v.i.
Archiv výtvarného umění

GFÚ

ARCHIV

Vás srdečně zvou
na padesátou osmou výstavu cyklu

Setkávání

Jaroslav Jebavý:
Kružba

zahájení ve čtvrtek 30. ledna 2020
v 16:30 hodin

úvodní slovo Jiří Hůla

Hanuš Axmann - klarinet,
Jiří Lukeš - akordeon

otevřeno 31. ledna - 8. dubna 2020
po-pá 8.00-16.00 hodin

Geofyzikální ústav AV ČR
Boční II, 140 00 Praha 4-Spořilov
www.ig.cas.cz
www.artarchiv.cz

Nejsme nic jiného než vesmír (z rozhovoru Pavla Rajchmana a Jaroslava Jebavého)

... v té době (1977-1979) jsem se seznámil s Jirkou Lacinou (1934-2004), který mě přivedl mezi zdejší výtvarníky. Jirka měl i kontakty třeba na Františka Kyncla a nějaký další malíře, takže díky němu jsem se také dozvěděl, co se v umění děje - třeba v Německu a vůbec ve světě.

Dá se tedy říct, že Jirka Lacina byl pro tebe prvotní skutečný umělec, profesionál, s nímž ses seznámil a jehož tvorbu jsi respektoval...

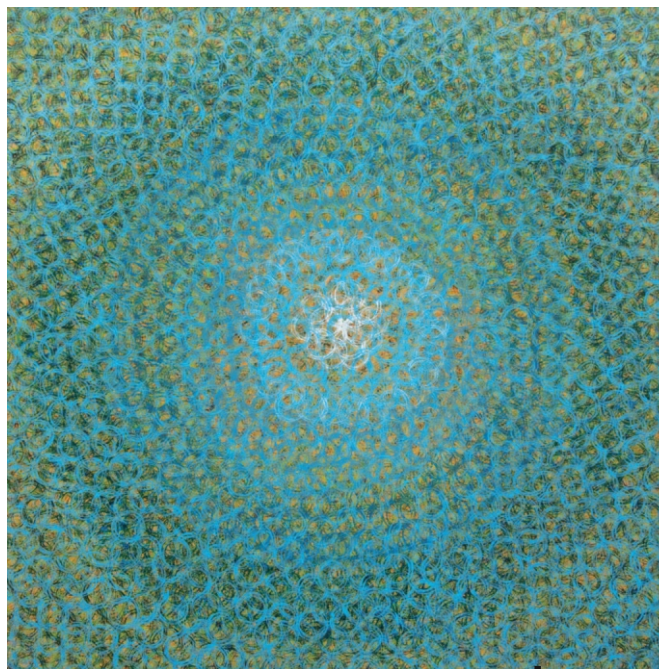
Ano, akceptoval jsem ho dost...

Takže jeden z prvních malířů, s kterým ses spřátelil...

No, strávili jsme spolu dost času... A díky jemu jsem se také seznámil s dalšími výtvarníky: s Bedrou Novotným, s Josefem Procházkou a letmo i s Alvou Hajnem. Ten sice byl trochu mimo Pardubice, ale jeho osobitý projev tvorby mě zaujal.

A měl jsi v té době výstavu?

Kupodivu ano. Měl jsem výstavu v Olomouci. Moje žena tam studovala a její bývalý spolužák spravoval galerii, která se jmenovala Pod podloubím. Tehdy tam vystavovalo poměrně pár slušných lidí, tak tam jsem měl v roce 1985 takovou menší výstavu, asi dvanáct, patnáct věcí... Byly to většinou obrazy, plátna malované olejovými barvami, no takový..., když jsem prostě měl doma trochu čas. Ale pak už jsem začínal malovat častěji. Před rokem 1989 jsem už dělal větší obrazy, protože jsem získal v paneláku sklepní prostor. Tedy já přímo ne, ale moje žena - která je učitelkou na ZUŠ - v těch prostorách učila jednou týdně děti nájemníků. A já tam ten prostor využíval, co mi čas dovolil. Díky tomu jsem konečně získal nějaký místo, kde jsem se

Jaroslav Jebavý: Černá tečka, 1999, akryl, plátno, 200 x 200 cm

mohl soustředit... A tam jsem začal dělat ty značky a i jiné věci.

Kdy vlastně začalo tvé unikátní období-technika kroužků - tvůj zásadní objev. To jsi udělal jedním tahem dokonalý kroužek - řečeno s nadsázkou - a pak už jsi věděl nebo tušil, co bude dál?

Začalo to mnohem později, na sklonku devadesátých let. Tu událost, moment vzniku kroužkování, si vlastně ani nepamatuju. Ten impuls odkudsi přišel nějak sám, skrytě, já nevím... Dělal jsem samozřejmě i předtím kruhy, na každém mém plátně byl kruh v nějaký formě nebo v něčem obdobným... Ale to, co nazýváš objevem, nevím, netuším, jak to vlastně přišlo... *Zeptám se tě ještě jinak. Kdy sis vyrobil první prostředek - podstatnou pomůcku pro svou tvorbu - šablonu kroužku?*

Kroužky jsem zkoušel dělat všelijak, pomocí různých pomůcek. Přišlo mi to ale pořád nějaký pomalý. A tak jsem si vyřezal ze sololitu šablonu kroužku s rukojetí, aby se dala držet, abych s ní mohl po plátně snadněji posunovat a postupně tak kroužkovat. Nejdřív jsem kroužkoval uvnitř kruhu s jedním štětcem, ale to bylo příliš pomalý, chaotičtější... zkrátka dost šílený. Tak jsem se postupně dopracoval k tomu, že jsem si svázal tři štětečky k sobě...

To je nevšední řešení. Byl někdo v minulosti, kdo by tímhle způsobem tvořil?

To já nevím, jsou různé štětce, třeba řady štětců... Takhle do kruhu, nevím...

Můžeš tuto svou zvláštní dovednost kresby, malování, nějak popsat?

Pořídil jsem si plátno široké dva metry, dlouhý asi tak dvacet metrů. Koupil jsem si napínací rám a obrazy jsem z rámu svíkal. Jeden kamarád mi vyrobil speciální pravítko; a já jsem s jeho pomocí tak mohl tu šablonu vést v rovině, že to prostě navazovalo. Posouval jsem šablonu po půlce těch kroužků a všelijak sunul přes sebe, vrstvil barvy. Tak to vznikalo... ráz na ráz! Potom se některá barva víc prosadí a vlastně člověk přesně neví, jak to dopadne. Z toho plátna vzniklo deset obrazů.

Jak to tedy u tebe vlastně vzniká, ten počáteční impuls, nápad. Co se vlastně odehrává v tvé hlavě, když vezmeš do ruky štětec nebo tužku?

To když jsem tehdy dělal tyhle věci, tak už jsem měl docela přesnou představu systému, v jakým pojedu, to je zřejmé, ale rozhodně ne nic konkrétního. Samozřejmě, že barevnost se trochu mění, to nemůžeš nikdy dopředu odhadnout, co z toho nakonec vznikne. Ale systém vzniku obrazu a členění, to jsem v hlavě měl. Když například maluju na větší plátno